

Biroul permanent al Senatului

Bp. 122 / 12.04.2022

Biroul permanent al Senatului

1 240 / 19.04.2022

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente (b122/08.03.2022), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.XXXV/1433/15.03.2022 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr.D279/15.03.2022,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și al art.46 alin.(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare modificarea și completarea Legii nr.208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare, în sensul stabilirii unor reguli de alcătuire a listelor de candidați propuse de partidele politice, astfel încât să se asigure o reprezentare echilibrată a femeilor și bărbaților în cele două Camere ale Parlamentului.

Prin obiectul de reglementare, propunerea legislativă se încadrează în categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art.73 alin.(3) lit.a) din Constituție României, republicată, iar în aplicarea prevederilor art.75 alin.(1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

2. Menționăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

3. Referitor la soluțiile legislative preconizate, apreciem că acestea ar putea reprezenta o ingerință în exercitarea dreptului de asociere consacrat de **art.40 din Constituție**, existând riscul de a fi declarate neconstituționale de către Curtea Constituțională, în urma efectuării testului de proporționalitate. Menționăm că, **potrivit art.40 alin.(1) din Constituție** „Cetățenii se pot asocia liber în partide politice, în sindicate, în patronate și în alte forme de asociere”.

Apreciem că dreptul de asociere în partide politice trebuie analizat și prin prisma dispozițiilor constituționale referitoare la rolul partidelor politice. Astfel, **potrivit art.8 alin.(2) din Legea fundamentală**, partidele politice „contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor”. Or, partidele politice ar avea posibilitatea de a-și îndeplini în mod efectiv acest rol numai în măsura în care membrii acestora, asociați în mod liber pe baza aceleiași viziuni politice, ar avea posibilitatea de a-și desemna reprezentanții care ar putea să le susțină cel mai bine interesele în forul legislativ.

4. **Sub rezerva observației de la pct.3**, semnalăm că, potrivit **art.6 alin.(1) din Legea nr.24/2000** republicată, cu modificările și completările ulterioare, „Proiectul de act normativ trebuie să instituie **reguli necesare, suficiente** și posibile care să conducă la o cât mai mare stabilitate și **eficiență legislativă**.”

În ceea ce privește eficiența regulilor care impun respectarea unor cote de gen în alcătuirea listelor electorale, menționăm că aceasta depinde de particularitățile sistemului electoral utilizat. Astfel, în literatura de specialitate¹ s-a reținut că în sistemele reprezentării proporționale² în care sunt propuși candidați pe liste închise³ în

¹ A se vedea Mona Lena Krook în Erik S. Herron, Robert J. Pekkanen, Mathew S. Shugart, „The Oxford Handbook of Electoral Systems”, Ed. Oxford University Press 2018, p.176-179.

² În sistemul reprezentării proporționale mandatele sunt atribuite proporțional cu voturile obținute de fiecare competitor electoral, spre deosebire de sistemul majoritar, în care mandatul sau mandatele alocate unei circumscripții electorale revin în totalitate competitorului electoral care a obținut cel mai mare număr de voturi în respectiva circumscripție.

circumscripții cu o magnitudine⁴ mare, impunerea cotelor de gen a determinat o creștere a gradului de reprezentare a femeilor în organul ales.

În România, sistemul electoral utilizat este cel al reprezentării proporționale, competitorii electorali prezentând liste închise de candidați în circumscripții plurinomiale. Referitor la magnitudinea circumscripțiilor electorale, se poate constata că aceasta este în general mică, în special în cazul circumscripțiilor pentru alegerea Senatului. Astfel, din cele 43 de circumscripții electorale pentru Senat, 19 circumscripții sunt de 2 mandate, 10 circumscripții de 3 mandate, 10 circumscripții de 4 mandate, 3 circumscripții de 5 mandate și o circumscripție de 13 mandate.

Numărul mic de mandate alocate circumscripțiilor determină și atribuirea unui număr mic de mandate propuse pe lista aceluiași competitor electoral, în marea majoritate a cazurilor obținând mandat într-o circumscripție doar candidatul propus pe primul loc pe lista unui competitor electoral. Astfel, la alegerile din anul 2020⁵, din cele 136 de locuri de senator, 110 locuri au revenit candidaților propuși pe primul loc pe listele competitorilor electorali, 20 de locuri au revenit candidaților propuși pe locul 2 pe liste, 3 locuri celor propuși pe locul 3 pe liste, 2 locuri celor propuși pe locul 4 și un loc a revenit unui candidat propus pe locul 5 pe listă⁶.

Prin urmare, având în vedere magnitudinea mică a circumscripțiilor electorale, este de analizat în ce măsură soluțiile legislative propuse sunt suficiente pentru a asigura eficiența cerută de normele de tehnică legislativă.

5. Sub rezerva observațiilor de mai sus, la actuala formă a proiectului formulăm următoarele observații:

5.1. La articolul unic, la pct.2, în norma propusă pentru art.52 alin.(2³), pentru corectitudinea normei de trimitere, sintagma „prevăzute la alin.(2) și (21)” se va redacta sub forma „prevăzute la alin.(2) și (2¹)”.

5.2. La pct.3, pentru rigoarea exprimării, partea dispozitivă se va reformula astfel:

³ Listele închise cuprind candidații în ordinea stabilită de partidele care i-au propus, spre deosebire de listele deschise, unde candidații sunt înscrși în ordinea alfabetică, alegătorii având posibilitatea a opta pentru candidații preferați.

⁴ Magnitudinea reprezintă numărul de mandate alocate unei circumscripții electorale.

⁵ https://parlamentare2020.bec.ro/wp-content/uploads/2020/12/pv_1640.pdf

⁶ <https://parlamentare2020.bec.ro/candidati/>

„3. La articolul 53 alineatul (1), litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:”.

5.3. La **pct.4**, semnalăm că în partea dispozitivă se face referire la introducerea în cadrul art.58 a două noi alineate, alin.(1¹) și (1²), însă este redat doar textul propus pentru alin.(1¹).

Pe de altă parte, semnalăm că, în structura art.58, există un alin.(1¹) care a fost introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.26/2020. Chiar dacă respectiva ordonanță de urgență a fost declarată neconstituțională în integralitatea sa prin Decizia Curții Constituționale nr.150/2020, în structura art.58 nu mai poate fi introdus un alt element structural marcat ca alin.(1¹).

Ca urmare, se impune revederea intervenției legislative propuse la pct.4, atât din punctul de vedere al elementelor care urmează a fi introduse, cât și din punct de vedere al marcării acestora.

5.4. Având în vedere că actul normativ de bază a suferit numeroase intervenții legislative până în prezent, propunem inserarea unui articol, **art.II** care să dispună republicarea sa, cu următorul cuprins:

„**Art.II.** - Legea nr.208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.553 din 24 iulie 2015, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv cu cele aduse prin prezenta lege, va fi republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, dându-se textelor o nouă numerotare”.

În această situație, actualul articol unic devine art.I.

PREȘEDINTE
ROMÂNIA
Florin IORDACHE
PREȘEDINTE
AL CĂMEREI DEPUTAȚILOR

București
Nr.394/11.04.2022

L. nr. 208/2015

M. Of. nr. 553/24 iul. 2015

Lege privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente

- 1 promulgată prin D. nr. 660/2015 M. Of. nr. 553/24 iul. 2015
Decret pentru promulgarea Legii privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente

- 2 modificări prin L. nr. 288/2015 M. Of. nr. 866/19 nov. 2015
Lege privind votul prin corespondență, precum și modificarea și completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente
modifică art. 33 alin. (4) și (5), art. 49 alin. (3), art. 60 alin. (1), art. 84 alin. (4) lit. a), art. 96 alin. (1) lit. a) b), f) și g); introduce alin. (1_1) și (1_2), alin. (2_1) la art. 95

- 3 rectificare M. Of. nr. 553/22 iul. 2016
RECTIFICARE
rectifică anexa nr. 2

- 4 modificări prin O.U.G. nr. 47/2016 M. Of. nr. 685/5 sep. 2016
Ordonanță de urgență privind unele măsuri pentru buna organizare și desfășurare a alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2016 și pentru modificarea și completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente și pentru modificarea Legii nr. 288/2015 privind votul prin corespondență, precum și modificarea și completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente
modifică art. 42 alin. (2)
aprobată cu modificări prin L. nr. 51/2018 M. Of. nr. 205/7 mar. 2018

- 5 modificări prin L. nr. 153/2017 M. Of. nr. 492/28 iun. 2017
Lege-cadru privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice
abrogă art. 101 alin. (10)

- 6 modificări prin L. nr. 51/2018 M. Of. nr. 205/7 mar. 2018
Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 47/2016 privind unele măsuri pentru buna organizare și desfășurare a alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2016 și pentru modificarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente și a Legii nr. 288/2015 privind votul prin corespondență, precum și modificarea și completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente
modifică art. 42 alin. (2), art. 93 alin. (2) lit. a), art. 93 alin. (2) lit. b) și art. 95 alin. (2) lit. a); introduce lit. a3) la art. 93 alin. (2), lit. b3) la art. 93 alin. (2), lit. a3) la art. 95 alin. (2), lit. b3) la art. 95 alin. (2), liniuța a patra la art. 96 alin. (1) lit. a) și liniuța a patra la art. 96 alin. (1) lit. b)

- 7 completat prin O.U.G. nr. 29/2019 M. Of. nr. 358/8 mai 2019
Ordonanță de urgență privind modificarea și completarea unor acte normative în materie electorală, precum și pentru unele măsuri pentru organizarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European și a referendumului național din 26 mai 2019
introduce art. 22_1

8 modificări prin	L. nr. 148/2019 Lege pentru modificarea și completarea unor acte normative în materie electorală	M. Of. nr. 617/25 iul. 2019	modifică art. 16 alin. (6), (8) și (9), art. 23, art. 42 alin. (2), art. 49 alin. (3), art. 51 alin. (5), art. 103 alin. (1) lit. r), art. 120; introduce art. 9_1, art. 102_1 și art. 102_2, alin. (5) -(11) la art. 110
9 modificări prin	O.U.G. nr. 64/2019 Ordonanță de urgență privind modificarea și completarea Legii nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României și modificarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, precum și unele măsuri pentru buna organizare și desfășurare a alegerilor pentru Președintele României din anul 2019	M. Of. nr. 746/12 sep. 2019	modifică art. 23 alin. (5) și (7) și art. 110 alin. (9)
10 modificări prin	O.U.G. nr. 26/2020 Ordonanță de urgență privind modificarea și completarea unor acte normative în materia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților, precum și unele măsuri pentru buna organizare și desfășurare a alegerilor parlamentare anticipate	M. Of. nr. 118/14 feb. 2020	modifică art. 5 alin. (7), art. 6 alin. (1), art. 7, art. 10, art. 11 alin. (1), art. 12 alin. (1) lit. c), i) și j), art. 13 alin. (1), (6) și (9), art. 15 alin. (1), (2) și (3), art. 16, art. 17, art. 18 lit. d) și j), art. 42 alin. (5), art. 49 alin. (3), art. 51, art. 54 alin. (1)-(3), art. 58 alin. (1), art. 59 alin. (1) și (2), art. 83, art. 84, art. 88, art. 93 alin. (2), art. 95 alin. (2), art. 98 lit. h), art. 99 alin. (1) și (2), art. 103 lit. g)-u), art. 109, art. 110 alin. (5), (8), și (9) și anexa nr. 1; introduce alin. (1_1) la art. 6, art. 6_1, art. 7_1, art. 7_2, alin. (1_1) la art. 8, alin. (11) la art. 11, art. 18_1, lit. f) la art. 24, alin. (12_1) la art. 52, alin. (8) la art. 54, art. 54_1, art. 54_2, alin. (1_1) la art. 58, alin. (2_1) la art. 59, alin. (1_1) la art. 62, alin. (3_1) la art. 63, art. 82_1, alin. (10_1) la art. 85, art. 92_1, art. 103_1; abrogă art. 42 alin. (6), art. 96 alin. (1) lit. a), art. 98 lit. t), art. 102_1 alin. (4) și art. 105-107
11 modificări prin	D.C.C. nr. 150/2020 Decizia nr. 150 din 12 martie 2020 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 26/2020 privind modificarea și completarea unor acte normative în materia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților, precum și unele măsuri pentru buna organizare și desfășurare a alegerilor parlamentare anticipate	M. Of. nr. 215/17 mar. 2020	suspendă pentru 45 de zile dispozițiile O.U.G. nr. 26/2020 (termenul se împlinește la data de 30 aprilie 2020), după care operează prevederile art. 147 din Constituție
12 modificări prin	L. nr. 91/2020 Lege privind modificarea Legii nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, precum și pentru modificarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente	M. Of. nr. 551/25 iun. 2020	modifică art. 11 alin. (2) - (7), art. 13 alin. (1), (5) și (7), art. 15 alin. (1), art. 61 alin. (2), art. 68 alin. (1) - (3); abrogă art. 118 alin. (2)

¹³ admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 418/2020 M. Of. nr. 612/13 iul. 2020
Decizia nr. 418 din 18 iunie 2020 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 2 alin. (1) lit. e), ale art. 4 alin. (2) și ale art. 27 alin. (2) lit. c) teza finală din Legea nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României, precum și ale art. 118 alin. (2) din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente

sintagma „care au grup parlamentar propriu în cel puțin una din Camerele Parlamentului” din cuprinsul art. 118 alin. (2)

¹⁴ modificări prin L. nr. 202/2020 M. Of. nr. 849/16 sep. 2020
Lege pentru modificarea și completarea unor acte normative în materie electorală

modifică art. 6 alin. (1), art. 11 alin. (3) și (4), art. 13 alin. (1), (5), (7) și (9), art. 15 alin. (1) și (5), art. 17, art. 49 alin. (3), art. 51 alin. (3) lit. a) și alin. (5) și (6), art. 53 alin. (2), art. 54 alin. (1) - (3) și (5), art. 61 alin. (2) lit. a), art. 63 alin. (1) și (3), art. 68 alin. (3), art. 88, art. 102 alin. (1), art. 103 alin. (1) lit. b) - e) și q) - u), art. 113, modifică și înlocuiește anexa nr. 2; introduce alin. (1_1) la art. 6, alin. (1_1) la art. 15, art. 56_1, art. 82_1, art. 92_1, alin. (11_1) la art. 101, alin. (1_1) - (1_3) și alin. (10) - (16) la art. 102, art. 103_1, alin. (1_1) la art. 109, art. 109_1, art. 118_1; abrogă art. 42 alin. (6), art. 102_1 alin. (4)